

Een planning met tijdspad

De besluitenlijst van B&W in Nijmegen

NICO GROEN

Het 'product' van een gemeente is beleid maken en uitvoeren. Beleid komt tot stand via een proces waarin de voortgang en de kwaliteit worden bewaakt. Een middel om van dat proces verslag te doen en het vast te leggen is een besluitenlijst zoals de gemeente Nijmegen die hanteert en die op de website van de gemeente staat. Zo'n lijst is een belangrijk communicatiemiddel en dus mogen er hoge eisen aan worden gesteld. Kunnen degenen die de lijst gebruiken ermee uit de voeten? Is hij duidelijk? Slaagt hij in zijn communicatieve opzet? De besluitenlijst van 6 april onder de loep.

Het doel van de besluitenlijst is tweeledig: hij legt de besluiten vast (verslaglegging) en informeert degenen die bij de procesgang betrokken zijn, de gemeenteambtenaren dus. Maar de gemeente maakt haar beleid uiteindelijk voor de burger en daarom is de lijst openbaar. De burger moet op basis van de lijst kunnen volgen welke besluiten de gemeente neemt.

Opmaak

Een paar dingen vallen op in de Nijmeegse besluitenlijst. Allereerst de opmaak. Die is in feite niet meer dan een reeks ingevulde standaardformulieren met vast stramien. Duidelijk, dat wel, en het voorkomt dat noodzakelijke informatie niet wordt vergeten. Maar veel van de verplichte onderdelen worden niet ingevuld en sommige formulieren zijn zelfs bijna helemaal leeg. Het maakt de lijst nogal rommelig; hij had compacter en overzichtelijker gekund.

Een groot bezwaar is dat de lijst vaak naar bijlagen verwijst. Die zitten niet bij de versie die op internet te vinden is. Geen probleem voor de ambtenaar die zijn archief op orde heeft, maar wel voor de burger. Het is op z'n minst erg gebruikersonvriendelijk.

Woordgebruik

Wat vooral opvalt is dat de informatie voor buitenstaanders niet erg toegankelijk is. Allereerst is de materie erg taai. Die mag dan gesneden koek zijn voor ambtenaren, ook zij zullen moeite hebben met onduidelijk taalgebruik, hoe vertrouwd ze ook zijn met de vaak moeizame manier van communiceren van hun collega's.

Er zijn verschillende oorzaken voor dat moeizame taalgebruik. In de lijst komt veel jargon voor, zoals 'stolpbenadering', 'brugbanen', 'ID-banen', 'A-instellingen', 'Bro',

'KAN-discussie' en 'indicatiestelling WSW'. Jargon is vaak onvermijdelijk, maar iedere ambtenaar moet er wel naar stréven het te vermijden.

Behalve jargon bevat de lijst veel andere woorden die de tekst moeilijk of niet prettig leesbaar maken, zoals formele woorden ('thans', 'reeds', 'mits') en typische kantoortaal ('tijdspad' en 'monitoren', een werkwoord). Het zijn woorden die kenmerkend zijn voor overheidsteksten en die eveneens beter kunnen worden vermeden. Het zijn stoorzenders: ze leiden af van de boodschap.

Analyse: advies van de accountant

Dat de lijst niet erg toegankelijk is, zit 'm ook in allerlei andere zonden tegen helder taalgebruik. Dat varieert van drakerige voorzetsluitdrukkingen ('in het kader van' en

Jargon, kantoortaal en blaaskakentaal belemmeren de communicatie

'met betrekking tot') en naamwoordstijl ('het inzetten van het budget voor het evaluatieonderzoek voor het nieuwe vestigingsbeleid') tot blaaskakentaal ('mogelijkheid creëren', 'dient', 'reductietaakstelling') en een gebrek aan concreetheid ('veiligheidssituatie', 'met betrekking tot leefbaarheid en veiligheid'). Het zijn er te veel om op te noemen. Daarom hier bij wijze van voorbeeld twee besluiten, met analyse en herformulering.

De accountantscontrole heeft geleid tot een aantal bevindingen en aanbevelingen door de accountant. De bevindingen geven een beeld van de door de accountant aangetroffen situatie in Nijmegen vooral voor wat betreft de inrichting van de bedrijfsprocessen. De gedane aanbevelingen hebben betrekking op aan te brengen verbeteringen hierin.

Voorstel om te besluiten:

- Kennis te nemen van de managementletter van de accountant.

STRAATSCHOFFIES IN HET WILLEMSKWARTIER.

FOTO BAS DE MEIJER

- De geadviseerde en uitgezette acties te laten monitoren door de stadscontroller.
- Dit advies en de managementletter beschikbaar te stellen aan de lokale rekenkamer.

'De accountantscontrole', het begin van de eerste zin, veronderstelt dat iedereen weet wat die controle inhoudt. Maar het blijft onduidelijk wat de accountant controleert. En misschien wat flauw, maar strikt genomen is 'accountantscontrole' dubbelzinnig: controleert de accountant of wordt hij gecontroleerd? Ook bevat de zin een open deur: vanzelfsprekend leidt de controle tot bevindingen.

De tweede zin is in zijn geheel een open deur: bevindingen geven per definitie een beeld van een 'aangetroffen situatie'. De zin leest lastig, wat komt door de voorzetselstapeling 'van de door de', een ten onrechte weggelaten komma na 'Nijmegen' (waar anders, trouwens?), de omslachtige voorzetselconstructie '[vooral] voor wat betreft de' en het vage 'de inrichting van de bedrijfsprocessen'. De derde zin is omslachtig, een tikje pompeus en aan het einde lelijk, met het lompe 'hierin'. Deze alinea herschrijven leidt tot het volgende resultaat:

De accountant die de jaarrekening van de gemeente Nijmegen over het jaar 2003 controleert, heeft naar aanleiding van zijn bevindingen enkele aanbevelingen gedaan. Hij stelt onder meer voor om de bedrijfsprocessen te stroomlijnen.

De tweede alinea begint met een 'Voorstel om te besluiten', dat zo uit een cryptogram lijkt te zijn weggelopen. Het is de vaste formule om aan te geven dat het college het advies krijgt, dit besluit te nemen. Duidelijker is: 'Het college krijgt als advies het volgende te besluiten.'

Dan de drie voorstellen zelf. De 'managementletter' van de accountant is jargon en komt uit de lucht vallen. Waarom niet 'het advies van de accountant'? Voorstel twee: het advies is blijkbaar al opgevolgd, want er zijn 'acties uitgezet' (of wordt 'uit te zetten' bedoeld?). Logischer en correcter is, het voorstel te splitsen: het advies van de accountant opvolgen en de veranderingen die daarvan het gevolg zijn in de gaten laten houden door de stadscontroller (een woord dat associaties oproept met 'dorpssomroeper'). Voorstel drie: de woorden 'dit advies' zijn verwarrend, want er wordt niet het advies van de accountant mee bedoeld, maar het voorgestelde besluit naar aanleiding van zijn advies. Daarmee wordt de herschreven versie van deze alinea:

Het college krijgt als advies het volgende te besluiten:

- kennisnemen van het advies van de accountant;
- het advies van de accountant opvolgen;
- de gemeentecontroller toezicht laten houden op de acties die daarop volgen;
- de lokale rekenkamer informeren over het advies van de accountant en over het te nemen besluit.